

УДК 253.6

РЕЛІГІЯ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Студ. К.В. Клименко, гр. БА1-15

Наук. керівник доц. Д.С. Черняк

Київський національний університет технологій та дизайну

Соціологія релігії лежить на стику двох областей знань: вона є частиною соціології і в той же час однією з релігієзнавчих наук, таких, як: історія релігії, психологія релігії. В силу специфіки свого предмета вона лежить у тій прикордонній області, де стикаються емпірична наука, філософія і теологія. Таким чином, щоб представити соціологію релігії як наукову дисципліну, необхідно розглянути її в контексті соціологічного знання і в контексті інших наук про релігію, а в більш широкому плані — визначити співвідношення соціології і теології. Відповісти на питання "що таке релігія?" соціолог, на думку М.Вебера, може лише після того, як вивчить цей феномен: «Визначення того, що "є" релігія, не може бути дано на початку дослідження такого типу – воно може бути дане тільки в його кінці» (М.Вебер). По-перше, М.Вебер не знімає проблему визначення релігії, він просто вказує на те, що соціологічне визначення релігії має ґрунтуватися на емпіричних даних. По-друге, соціологічне дослідження релігії, за М.Вебером, є дослідження спільної діяльності певного типу, розуміння якої можливе лише на основі суб'єктивних переживань, уявлень, цілей окремої людини. Соціолог повинен, таким чином, йти до визначення релігії індуктивним шляхом, спираючись на дані, які можуть бути емпірично виявлені; розробляти поняття і теоретичні узагальнення, спостерігаючи соціальну поведінку людей, що може бути названа релігійною.

Релігія являє собою загальносвітовий соціальний інститут, що включає в себе багато видів і форм релігійних вірувань. Тим не менш одна принципова риса характерна для всіх них: виділення і розрізнення того, що свято (вища сила, досконала, недоторкана, безсумнівна, понад усе), і того, що недосконале (буденно, повсякденне). Те, що свято, вселяє жах, повагу. Воно володіє незвичайними, надприродними та часом небезпечними якостями і з ним можна спілкуватися тільки в рамках особливого ритуалу (молитви, заклинання, ритуальні очищення). Однак щось стає святим чи залишається ординарним тільки у разі, якщо як таке воно отримує те чи інше соціальне визначення.

Таким чином, релігія як соціальний інститут може бути визначена як система суспільно визнаних вірувань і відповідної практики, які орієнтовані на сферу священного, надприродного.